

NORSK
KULTURRÅD

Vinterfestspill i Bergstaden
mottar støtte fra Norsk Kulturråd.

rikonsertene

Vinterfestspill i Bergstaden
samarbeider med Rikonsertene
gjennom programmet INTRO-klassisk.

NORSKE FESTIVALER

Vinterfestspill i Bergstaden
er medlem i Norske Festivaler.

KAMMER-SUDOKU 2009

Laget av Tor Espen Aspaas

Ved å løse årets Sudoku kan du bli med i trekningen av fribilletter til Vinterfestspill i Bergstaden 2010. Slik gjør du: Fyll ut de tomme feltene slik at hver rad og kolonne samt hver "boks" med 3x3 ruter inneholder bokstavene A, D, E, H, N, R, T, Y og Å én gang. Riktig løsning gir et fornuftig løsningsord i den skraverete kolonnen. Dersom du ønsker å delta i trekningen, leverer du løsningsordet med navn og adresse til en av våre billettkontrollører eller programselgere innen søndag 8. mars kl. 12.00. Vinneren kunngjøres under årets siste konsert.

Vinner av Kammer-Sudoku 2008: Arnulv Trygstad.

Lykke til med Kammer-Sudoku 2009!

Løsningsord:

Navn:

Adresse:

				N				
		E	R		T	H		
T		N	E		Y	D		Å
	D	Å		E		N	T	
A			Å		N			R
	E	T		R		Å	Y	
Y		R	A		E	T		D
		D	T		R	A		
				D				

PRAKTISK INFORMASJON

Billettsalg

Salget starter 1. desember gjennom Billettservice www.billettservice.no eller tlf. 815 33 133. På Posten. På Røros Turistkontor tlf. 72 41 21 13. Ved inngangen når det er ledige plasser.

Betalte billetter refunderes ikke. Festspillrabatt kr 20 pr. billett ved kjøp av billetter til 3 konserter eller flere (Gjelder ikke Festspill-Supé).

Barn under 12 år går gratis i følge med voksne. Voksne har ansvar for at barn ikke forstyrrer konsertopplevelser for andre.

Konsertpriser

1. Vinterforspill 2009	kr 130
2. Åpningskonsert "Vinterlysets fødselsveer"	*kr 250
3. Festspill-Supé	**kr 900 inkl. aperitiff og viner
4. "Haydn: Trang og tvang til originalitet"	kr 130
5. Nidaros Strykekvartett	kr 130
6. Mesterklasse 2009	kr 130
7. Arctia Piano Trio	kr 130
8. Kveldskonsert "Som gikk himmelen bærtøtt på jorda"	kr 200
9. "Forklaret natt"	kr 180
10. Tangueros del Norte	kr 180
11. Kammer-kammer 2009	kr 300
12. Familieforestilling "Den vesle prinsen"	kr 100
13. Gould Piano Trio	kr 180
14. Kveldskonsert "Bakom alle solefall"	kr 200
15. "I folketone"	kr 200
16. "Vårgry"	kr 180
17. Solrenningskonsert	m/frokost kr 200 / u/frokost kr 130
18. Festspillgudstjeneste	Fri adgang
19. "Storveis underveis!"	kr 130
20. "Ecoutek"	Fri adgang
21. Avslutningskonsert "Froststjerner"	*kr 200

* Hovedprogrammet, Festspillnoten er inkludert i prisen på åpnings- og avslutningskonserten.

** Festspill-Supé: Bestilles og betales til Røros Hotell, tlf. 72 40 80 00

Reise, overnatting og konsertbilletter

Røros Turistkontor: tlf. 72 41 21 13 / www.rorosinfo.com

Røros Hotell: tlf. 72 40 80 00 / resepsjon@roroshotell.no

Konsert-tid

NB! Konsertlokalene åpner en halv time før hver konsert for publikum med avhentede billetter.

Teknisk ansvarlig

Røros Teknikk, lyd og lys. Tove Ødegård, dekoratør og inspisient.

Styret

Torgeir Mjør Grimsrud, styreleder; Erling Dahl jr.; Kjell Arne Rokseth, Røros kommunes representant; Berte Figenschou Amundsen; Aud Selboe.

Administrasjon

Olav L. Mjelva, festspillsjef; Marianne Thorsen, kunstnerisk leder; Alasdair Strange, kunstnerisk rådgiver; Kari Kluge, sekretær.

Kontakt oss gjerne

Vinterfestspill i Bergstaden

Bergmannsgata 14, Postboks 61, 7361 Røros

Tlf +47 72 41 04 20 – roros@vinterfestspill.no – www.vinterfestspill.no

ԲԵՏԻՄԻՆՈՒԹԵՆ 2009

HOVEDSPONSORER

Sigval Bergesen d.y. og hustru
Nankis almennyttige stiftelse

Wilh. Wilhelmsen

NORSK TIPPING

SCANDINAVIAN
DEVELOPMENT
□□□

RørosBanken

RØROS HOTELL

NIKI

Røros-Tweed a/s

HÅG

RØROS DESIGN

RØROS KOMMUNE

Sør-Trøndelag fylkeskommune

INNHold

Program

Torsdag	5. mars	17
Fredag	6. mars	19-23
Lørdag	7. mars	25-27
Søndag	8. mars	29-31

Artikler/annet

Røros...musikk i luften!	9
Edvard Grieg om Antonín Dvořák	11-12
Mendelssohn	15
Storveis underveis!	33
Verklærte Nacht	34
English Summary	35
Verdien av sommerfugler i magen	37
Festspill-Supé	38
Praktisk informasjon	omslag
Kammer-Sudoku	omslag
Programoversikt	omslag

Ansvarlige redaktører

Olav L. Mjelva og Marianne Thorsen

"Jeg er ikke her"

Jeg er ikke her.
Jeg er i vestenvinden
og kveldshimlens rosa skjær.

Jeg hører meg selv
som sus i skogen og vinger
en ropende, snøblå kveld.

Så står jeg forlatt igjen
og stirrer inn i en avstand
hvor alt som har navn svinner hen.

– Hans Børli

"Nysnømorgen i verden"

Morgenen er hvit, hvit
som skautet til ei nonne
– all synd var i går.
Men hjertet vakner i menneskenes bryst:
rovdýret i sin mørke hule
gjesper med gul tanngard, slikker
blodrust bort fra krumme klær. Snart
skal frosne roser av hareblod
igjen tegne sitt kalde mønster
over nysnøens uskyld.

– Hans Børli

Etter snøfallet

Det klarnet opp på etternatta.
Nysnømorgen,
lydløst, luftig
som vengslaga til ei ugle.
...

– Hans Børli

Røros Design AS / Blue Tree serie: Todd Starks

Vinterfestspill i Bergstaden 2009

Foto: Guri Dahl / Statsministerens kontor

Kjære festspillvenner!

Goethe beskrev en gang arkitektur som “frossen musikk”. I Kulturminneåret 2009 vil spill levende musikk fylle de gamle kulturminnene av fordums arkitektur Røros består av med velklingende musikk. Her under vinterfestspillene smelter fortidens arbeiderhistorie sammen med nåtidens kulturliv. Kammermusikkfestivalen bidrar til at kulturminner holdes levende som en integrert del av bergstadens identitet og hverdagens moderne liv og virke.

Musikken tar ikke veien om hodet og intellektet – den taler rett til hjertet.

I boken “Den lille prinsen”, som er aktuell under årets festival, sier forfatteren Antoine de Saint-Exupéry at “En kan bare se riktig med hjertet. Det vesentlige er usynlig for øyet.” Musikken er usynlig for øyet. Musikk forløser følelser og hjelper oss å se med hjertet.

Årets tema for Vinterfestspillene er kammermusikken, som også kalles “the music of friends”. I år kommer mange internasjonale gjester til Røros. Blant annet bringer Kulturdepartementet en delegasjon egyptere til vinterfestspillene, fordi vi mener dette er et festspill å vise venner fra fjern og nær – et festspill hele landet kan være stolt av!

Lykke til med Vinterfestspillene 2009!

Trond Giske
Kultur- og kirkeminister

Velkommen til Røros!

Røros kommune
forvalter en rik kulturarv.
Vinterfestspill i Bergstaden
viderefører en viktig
tradisjon.

Vi ønsker lykke til
og håper alle vil trives under
Vinterfestspill i Bergstaden 2009!

RØROS KOMMUNE

VELKOMMEN TIL BERGSTADEN

Hans Vintervold, ordfører

Velkommen til Bergstaden

Etter en barsk februar med en gradestokk som flere ganger truet seg ned til minus 30, ser vi fram til Vinterfestspill i Bergstaden 5.–8. mars. Det er den eneste kammermusikkfestival som arrangeres i Norge vinterstid, og selv bruker arrangørene betegnelsen “den femte årstid”. Årets program bekrefter det kvalitetsstempel vinterfestspillene har fått. Kunstnerisk leder Marianne Thorsen har satt sammen et meget spennende program, som nok skal få publikum til å glemme både vinter og snø.

Tor Espen Aspaas er et kjærnt gjensyn for alle rørosinger. Hans aktive medvirkning har gitt arrangementet et kvalitetsstempel. Selv deltar Tor Espen i mange konserter, holder foredrag om Haydn og stiller opp som konsertvert flere ganger. Mange kjente artister vil bidra til å gi publikum fine musikkopplevelser.

For mange er det et skår i gleden at Røros kirke ikke er tilgjengelig under festspillene. På den annen side kan vi med god grunn glede oss til at nyrestaurerte Bergstadens Ziir ønsker velkommen til nye festspill på et senere tidspunkt. Jeg føler meg sikker på at arrangørene kan gjøre Falkbergetsalen i Storstuggu til et meget spennende konsertlokale.

Lykke til med årets Vinterfestspill!

Hans Vintervold
Ordfører Røros kommune

Hva ville du gjort om du vant?

Har du allerede begynt å drømme?

Om hva du skulle kjøpt,
hvor du skulle reist

eller kanskje hva du skulle gitt bort...

Hvis du kaster en mynt i ønskebrønnen til Norsk Tipping,
gjør du ikke bare drømmen levende for deg selv,
men du gir også andre muligheten
til å realisere sine drømmer.

Overskuddet går til idrett, kultur
og frivillige organisasjoner.

NORSK TIPPING
norsk-tipping.no

VELKOMMEN

Norgeir Mjør Grimsrud, styreleder ViB

Velkommen til Vinterfestspill

Vinterfestspill i Bergstaden gir seg nå i kast med et nytt tiår, og med det en ny kunstnerisk leder, Marianne Thorsen, som har signert årets program. Hun har også evnet å få med seg fremragende kunstnere, og tilrettelagt hele 20 arrangementer.

At tidligere kunstnerisk leder Tor Espen Aspaas er å finne blant årets utøvende kunstnere er vi meget glade for.

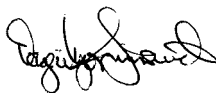
Vi tror programmet skal bli både variert og spennende, og håper at savnet over å måtte unnvære Kirken, Bergstadens Ziir, ikke skal kaste noen skygge over årets arrangement!

Festspillsjef Olav L. Mjelva har sammen med Kari Kluge nedlagt en stor innsats med å organisere det hele.

En stor takk til våre kulturengasjerte sponsorer; Sigval Bergesen d.y. og hustru Nankis almennyttige stiftelse, Norsk Kulturråd, Sør-Trøndelag Fylkeskommune, Røros Kommune, Blilyst m.fl. for meget verdifull støtte i en ellers finansiell vanskelig tid.

Det er en stor glede for oss at Kulturminister Trond Giske vil forestå den offisielle åpningen av årets Vinterfestspill i Bergstaden, og vi ønsker både ham og vårt kjære publikum mange gode opplevelser i dagene som følger!

Hjertelig velkommen!

Torgeir Mjør Grimsrud
Styreleder, Vinterfestspill i Bergstaden

HÅG FUTU

SIMPLE SURFACE. COMPLEX CORE.

HÅG

Det lille-store mirakelet

Det er en glede og en ære for meg å få skrive en liten hilsen til den nye festivalledelsen.

Da jeg i fjor ble invitert til å synge under Vinterfestspillene i Bergstaden av min venn og daværende festivalleder Tor Espen Aspaas, ble jeg lykkelig og spent. Denne kammerfestivalen er den eneste som holdes på vintertid. Og da jeg med min familie ankom Røros fra Roma en iskald marskveld med full snestorm, kunne vi egentlig ikke fatte hvorfor så mange mennesker hvert år strømmet til festivalen i en iskald vintertid. Men dagen etter forsto vi hvorfor; Røros sto der i all sin prakt, med sine gamle fargerike hus og gater. Sneen hvit dekket bakken og naturen rundt, solen skinte, og alle vi traff på gaten smilte og hilste varmt. Dette var det rene paradiset! Og ikke nok med det: Hele festspillstaben gjorde alt de kunne for å tilfredstille alle våre ønsker. Vi fikk låne både spark, ski og skøyter til min sønn, og fikk bo i den eldste gården i Bergstaden. Hver dag ble det servert deilig mat til alle musikerne, og om kvelden var det dekket til hyggelige festmiddager.

Når man lever i et paradiset som dette, kan man ikke annet enn å gi det beste av seg selv. Og slik ble det! Alle kunstnerne som deltok spilte, sang, danset og uttrykte seg på sitt beste. Kreativitet og livsglede smittet over fra den ene til den andre. Røros og musikken ble et "unikum".

Da de fire festdagene var over, hadde vi fått næring for hjerte og sjel og mange nye venner for livet.

Nok en takk til dere alle! Og lykke til videre med dette lille-store mirakelet som heter Vinterfestspill i Bergstaden!

– Elizabeth Norberg-Schultz

"På harmonikk"

*Versa mine låter veikt og vemodig,
som tonene fra en utslitt harmonikk
en kveld i ei drengestue,
der musikanten er en halvgammel peppersvenn
med store, trølete hender
og en håpløs drøm om kjærlyhet
gjømt inni mørket i hjertet.*

– Hans Børli

MARIANNE THORSEN *fiolin*

2009 er Marianne Thorsens første år som kunstnerisk leder av Vinterfestspill i Bergstaden. Marianne, som er født og oppvokst i Trondheim, fikk sin første musikalske undervisning ved Trondheim kommunale musikk- og kulturskole og fortsatte sine studier ved The Purcell School og Royal Academy of Music i London. Hennes hovedlærere var Bjarne Fiskum, Felicity Lipman og György Pauk.

I 1998 ble hun kåret av Rikskonsertene til Årets Unge Solist og vant 1. pris ved Concours International de Violon de Sion-Valais i 2003. Hun har vært solist med en rekke orkestre, og hennes innspilling av Mozarts fiolinkonserter nr. 3, 4 og 5 med TrondheimSolistene vant Spellemannprisen i 2007 og ble nominert til en Grammy.

Marianne er en profilert kammermusiker og som medlem av Leopold String Trio fra 1991–2006 turnerte hun i Storbritannia, Europa og USA og gav konserter bl.a ved Carnegie Hall New York, Musikverein Wien og Wigmore Hall. I 2000 ble Marianne ansatt som leder av Nash Ensemble of London, en kammergruppe med fast konsertserie i Wigmore Hall. Hun har gitt ut flere plater på Hyperion med Nash-ensemblet i tillegg til innspillinger for BBC. Marianne er professor i fiolin ved Institutt for Musikk, NTNU og underviser også ved Royal Academy of Music i London. Hun spiller på en "Emiliani" Stradivarius fiolin fra 1723.

Marianne Thorsen

Røros...musikk i luften!

Røros...musikk i luften!

Det er med stor glede jeg ønsker velkommen til Vinterfestspill i Bergstaden 2009.

Musikk kan inspirere og gi næring til våre dypeste og innerste følelser. Jeg håper at årets Vinterfestspill vil stimulere, styrke og gi sjelelig føde til alle som deler Røros-opplevelsen.

Det er en ære å bli betrodd oppgaven som kunstnerisk leder. Vårt tema i år er kammermusikk. Kammermusikk er beskrevet som 'the music of friends' av Richard Walthew i 1909. Jeg er derfor veldig glad for at venner og noen av våre fineste musikere fra Skandinavia og Storbritannia har funnet veien til Røros.

På programmet i år finner du verk av Joseph Haydn (1732–1809) og Felix Mendelssohn (1809–1847), samt mesterverk av Mozart, Schubert, Dvořák, Grieg og Brahms for å nevne noen. I tillegg har vi store orkesterverk og musikk fra den andre wienerskole og tema fra det 20. århundret.

Musikk er et universelt språk og kan bidra til å bringe folk nærmere hverandre. I dag, mer enn noen gang, er det godt å bli påminnet om hvor mye vi har til felles og hvor uvurderlig musikk er for oss alle sammen.

Jeg er meget takknemlig til alle som har bidratt til denne fantastiske festivalen i løpet av de siste 10 årene. Ikke minst vil jeg rette en stor takk til Tor Espen Aspaas, som har vært, og fortsetter å være en inspirasjon bak disse eventyrlige vinterfestspillene.

God fornøyelse!

Marianne Thorsen

Røros...there is music in the air!

It gives me great pleasure to welcome you to the 11th Vinterfestspill i Bergstaden 2009. Music can inspire our deepest, most wonderful feelings and our profoundest moments, and I hope that this festival will stimulate, refresh and invigorate all who share and participate in the Røros experience.

I am honoured to be Artistic Director of this most prestigious festival – our theme this year is the celebration of chamber music. Described as “the music of friends” by Richard Walthew in 1909, I am personally delighted that friends and some of the finest musicians from both Scandinavia and United Kingdom have made their way to Røros.

The programme features the works of Joseph Haydn (1732–1809) and Felix Mendelssohn (1809–1847) in their anniversary years. We also incorporate masterworks by Mozart, Schubert, Dvořák, Grieg and Brahms, to name but a few, as well as larger orchestral works and music from the Second Viennese School and other 20th century genres.

Music is a universal language and can contribute so much to bringing people closer together. Today, more than ever, it is good to be reminded just how much we all have in common and how invaluable music is to mankind.

I am exceptionally grateful to everyone who has helped to support this wonderful festival over the past 10 years, particularly Tor Espen Aspaas, who has been, and continues to be, the inspiration behind these truly remarkable festivities.

Enjoy!

Marianne Thorsen

LARS ANDERS TOMTER *bratsj*

Lars Anders Tomter er en av våre fremste bratsjister. Av det engelske fagtidsskriftet *The Strad* ble han omtalt som "The Giant of the Nordic Viola". Hans CD-utgivelse i 2007, verdenspremiere av W. A. Mozarts Konsert for bratsj og orkester, K. 622 (1802-transkripsjon) og Strykekvintett, K. 581 (1803-transkripsjon), mottok strålende kritikker. To verdenspremierer har hatt sin urframføring i den siste tiden: i juli 2008 framførte han en bratsjkonsert skrevet for ham av den norske komponisten Ragnar Söderlind og i september 2008 urframførte han bratsjkonserten *Illuminati* skrevet for ham av den internasjonalt anerkjente estiske komponisten Erkki-Sven Tüür. Lars Anders Tomter er professor ved Norges musikkhøgskole i Oslo, hvor han underviser en rekke av Norges mest talentfulle strykere. Han spiller på et instrument av Gasparo da Salo fra 1590.

KNUT-ERIK SUNDQUIST *Kontrabass*

Knut Erik Sundquist regnes som en av Norges fremste konra-bassist. Han studerte ved Musikkhøgskolen i Wien med Prof. Ludwig Streicher. I 1986 ble han ansatt som alternerende solobassist i Bergen Filharmoniske Orkester. I 1993 flyttet han til Harstad hvor han fremdeles jobber i Divisjonsmusikken. Sundquist har en omfattende og allsidig virksomhet som solist og kammermusiker i både inn- og utland, og spiller innen de fleste sjangerne. Hans allsidighet kan illustreres ved at han satte opp skuespillet "Kontrabassen" på Festspillene i Nord-Norge i 2007 og høstet strålende kritikker. Han holder på med en TV-serie om klassisk musikk som har tittelen "Klassiske Hemmeligheter". Han er også en dyktig pedagog, og en skattet instruktør for sensasjonen "Orquesta Simon Bolivar" fra Venezuela.

Edvard Griegs nekrolog over Antonín Dvořák

1. mai 1904 døde Antonín Dvořák, og dette gjorde et dypt inntrykk på Grieg. I en artikkel i den norske avisen Verdens Gang 13. mai skriver han:

“Fra Prag mottar jeg et brev med sørgerand: Anton Dvořák er død. Den geniale bøhmiske komponist, hvis navn er nådd hele verden over, er ikke mere. Med ham er en av nutidens få originale og virkelig nasjonale tonediktere vandret bort. For mere enn en uke siden så man i danske blad nekrologer av den avdøde. I de Kristiania-aviser, jeg har lest, har jeg forgjeves søkt noen sådan. Er det virkelig så, at etterretningen om Dvořáks død lar oss likegyldige? Ganske visst: vi bor nordenfor folkeskikken. Og tausheten er for såvidt talende. Men jeg er ikke pessimist nok til å tro, at vi bor sålangt nord, som Kristiania-pressen vil innbille os. Jeg tror derfor, at noen orienterende ord om den avdøde vil være på sin plass.

Anton Dvořák blev den 1. mai plutselig bortrevet i en alder av 63 år. Han var meget produktiv og hadde skrevet de forskjellige ting, før enn Europas oppmerksomhet ble henledet på ham. Det var Johannes Brahms, som så å si oppdaget ham og varmt trådte i skranken for ham. I begynnelsen av 70-årene leste jeg for første gang hans navn på tittelbladet til noen sangduetter med piano. Disse høyst eiendommelige poesier i tsjekkisk folketone var vel egnet til å gjøre hans navn bekjent, hva det også med ett slag ble. Sangene ble snart spredt over alle siviliserte land.

Men Dvořák stilet høyere. Han opptok denne folketone i sine større verker og de virket så befruktende på hans fantasi, at han i disse gav sitt aller beste. Han har pleiet alle musikkformer, fra de minste til de største. Han har skrevet operaer, symfonier, symfoniske diktninger, ouverturer, store kirkelige verker – og meget mere. Men det er hans kammermusikk, som har avtunget samtiden den største beundring. Foruten av klassikerne har han lært meget av Brahms, senere av Liszt og Wagner, men han er i ett og alt sig selv. Hans strykekvartetter og kvintetter er mesterverker, som uten tvil lenge vil overleve ham.

Hos oss er han ikke meget oppført. En strykekvartett ble spilt for noen år siden i Bergen og fikk en meget dyktig utførelse av hr. Arve Arvesen og hans kunstfeller. Den gjorde et dypt inntrykk. I Kristiania oppførte Johan Halvorsen nylig en symfoni, den såkalte amerikanske: “Aus der neuen Welt.” Ellers vet jeg ikke, at man her hjemme har beskjeftiget seg med ham. I København hører hans verker til det faste konsertrepertoir, takket være først og fremst Franz Neruda, hans utmerkede landsmann. I Tyskland og England oppføres han stadig. Tyskerne kan ikke riktig fordøye hans nasjonalitet. Men de spiller ham allikevel.

Det er dog i England, han har sin største og mest trofaste beundrere. Jeg glemmer aldri den fortrinnlige oppførelse på musikkfesten i Birmingham 1888 av et av Dvořáks skjønneste verker for kor, soli og orkester: hans “Stabat Mater”. Hans Richter dirigerte, og hans begeistring forplantet seg til alle, utførende som tilhørere.

I 90-årene mottok Dvořák en kallelse til New York som leder av konservatoriet der. Men han kunde ikke rent innforlive sig med de amerikanske forhold. Hjemlengselen tok ham og han styrte atter kursen mot sitt kjære Prag, hvor han siden har levd og skapt. Der hørte jeg ifjor hans opera “Rusalka”, som inneholder de fortreffeligste ting. Emnet er H. C.

ELISABETH MATHESON SOLBERG *skuespiller*

Elisabeth Matheson Solberg er skuespiller, utdannet ved Statens Teaterhøgskole i 1988-91. Hun kom deretter til Den Nationale Scene i Bergen og har siden 1993 vært fast ansatt ved Det Norske Teatret. Mange husker henne som Kristin i filmen "Kristin Lavransdatter" fra 1994 og som Solveig i NRKs "Peer Gynt" i 1993. Teaterpublikummet kjenner henne fra mange hovedroller på Det Norske Teatret, Trøndelag Teater og Riksteatret. Hun har skrevet manus til, og regissert flere programmer der konsert og teater har blitt kryssset. Nylig skrev hun historien om Edvard Griegs liv for musikere og skuespillere, og satte denne i scene. "Fossefall" hadde premiere på friluftsteaterscena i Selbu i august og fikk strålende kritikker.

Elisabeth Matheson Solberg er født i 1967. Hun hadde noen av sine barndomsår i Akershus og Gudbrandsdalen, men Selbu i Sør-Trøndelag ble hennes hjembygd til slutt.

EMERY CARDAS *cello*

Emery Cardas er født i Genova (Italia) i 1961. Etter diplomstudiet i Napoli studerte han på Musikkakademiet i Wien og på Indiana University i Bloomington (USA) med János Starker. I mange år var han medlem av The Christopher Quartet, sammen med sine tre brødre. Han har vært solocellist i Napoli, Barcelona og Bergen Filharmonisk Orkester. Nå har han solocellostillingen i Kringkastingsorkestret i Oslo, og er medlem av Det Norske Kammerorkester. Hans instrument er en Nicola Gagliano, Napoli 1769.

Edvard Griegs nekrolog over Antonín Dvořák

Andersens “Den lille havfrue”. På Dvořáks pult lå dengang en nettopp fullført opera “Armida”, som, efter hva jeg nettopp erfarer, ikke synes å ha slått igjennom ved den første oppførelse.

Antonín Dvořák som menneske? Ja, derom kan jeg neppe dømme. Jeg traff ham første gang i Wien for 6–8 år siden. Han kom en aften, jeg skulle dirigere der, gjennom det kunstnerværelse, hvor jeg før konsertens begynnelse nervøs gikk frem og tilbake. Det var en stor forsal, hvor mange kunstnere passerte. Da det ble meg sagt, at en av disse var Dvořák, ilte jeg ham imøte, lykkelig ved å se ham. Men jeg fikk straks kaldt vann i blodet. Han var kortfattat, steil og umedgjørlig. Jeg forstod slett ikke hans oppførsel, hva jeg dagen etter fortalte hans venn Brahms. “Det skal De ikke bry Dem om,” sa Brahms. “Det der ligner ham ganske. Han er en raring. Men han er god på bunnen.” Heldigvis fik jeg ifjor anledning til å erfare dette. Gjennom hans datter, der vakkert sang mine romanser på en konsert, jeg i Prag dirigerte, kom jeg ham nærmere inn på livet. Både denne konsert og senere i hans hjem lærte jeg ham å kjenne som en elskverdig, likefrem bedårende original. Han hadde noe djervt og fremfusende i sitt vesen, som for dem, som ikke kjente ham, kunde virke frastøtende. Dette svant dog snart, og jeg er lykkelig over å ha det siste inntrykk av ham, at han strebet like høyt i menneskelig som i kunstnerisk henseende.

Han var sterkt tsjekkisk i sin politiske oppfattelse. Av sin nasjon ble han forgudet. Keiseren av Østerrike gjorde ham endog for ikke lenge siden til medlem av Herredshuset, en utmerkelse, der tidligere ikke er blitt noen kunstner til del.

Anton Dvořák vil minnes som en av vår tids få helstøpte personligheter, og budskapet om hans plutselige bortgang midt i sitt beste virke vil overalt – jeg våger å tro: enn også her nordenfor folkeskikken – bli mottatt med oppriktig beklagelse.

Komponistens datter Magda Dvořák skrev på vegne av familien følgende svar på Griegs nekrolog:

“Deres skjønne ord faller som en lysstråle i opprørte hjerter ved en uutholdelig smerte. Måtte Gud gjengjelde Dem, dyrebare mester. Deres nærvær i Prag vil høre til de skjønneste timer i mitt liv, og det gleder mig enn mere at De har husket meg. Min fader talte alltid om Dem med den største kjærlighet, og klangen av Deres navn er oss dyrebare.”

Tidlig vår

...

*Det er ikke lenger mulig å tro
at dagene står i kø og venter
bak skogen i øst. Heretter
finnes det ikke flere veiskiller
å ta feil ved. Du bør
begynne å forberede deg på
å komme endelig fram*

hvorhen?

– Hans Børli

DAVID ADAMS *fiolin/bratsj*

David Adams er leder for Ulster Orchestra og assisterende kunstnerisk leder for Goldbergensemblet. Som orkesterleder har David optrådt med mange av Storbritannias symfoni- og kammerorkestre. Han spiller både fiolin og bratsj og har vært medlem av Raphael Ensemble og Ovid Ensemble og har optrådt tallrike ganger med Nash Ensemble, Endellion strykekvartett, Lindsays, Leopold stryketrio, Hebrides Ensemble, Gould pianotrio, Sorrel og Danel strykekvartetter. Med Ulster Orchestra har David spilt mange konserter med bl.a. Prokofievs fiolinkonsert nr. 2 og "The Lark Ascending". I mai 2008 spilte han inn Beethovens strykerkvintetter sammen med Endellionkvartetten som ledd i en komplett CD-samling med Beethovens strykekvartetter for Warner Classics. David Adams spiller på en Johannes Gagliano-fiolin fra 1800 og en Betts-bratsj fra ca. 1840 som hans far tidligere benyttet.

JAMES BOYD *bratsj*

James Boyd er anerkjent som en av Storbritannias fremste kammermusikere. Han var medlem av The Raphael Ensemble i 5 år og en av grunnleggerne av Vellinger Strykekvartett. I 2001 dannet han London Haydn Quartet som er blitt hyllet for sin høyst individuelle stilistiske tilnærming ved særlig å ha spesialisert seg på Haydns verker. James Boyd har jevnlig vært gjestemusiker med bl.a. Endellionkvartetten, Barbican og Florestan pianotrio og med Nash Ensemble, Spectrum Ensemble Berlin og London Sinfonietta, og har i den senere tid vært solist og dirigent for Det Irske Kammerorkester. Han underviser i kammermusikk ved Cambridgeuniversitetet og Royal Northern College of Music i Manchester, og han var en av grunnleggerne av MusicWorks, et kammermusikkurs for unge strykere. James skriver også artikler for Strad Magazine.

Erling Dahl jr.

Jacob Ludwig Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)

Felix Mendelssohn er en komponist det alltid har vært diskusjoner rundt. Var han så stor som Beethoven og Schubert? Var han en viderefører av disse? Var han bare en utrolig begavet og flink komponist?

Jeg vil ikke forsøke å besvare disse spørsmålene, men overlate til dere å lytte til de verk som spilles på Vinterfestspillene i år. De åpner med hans Strykekviintett i B-dur op. 87 komponert i juli 1845. Senere får vi høre både Pianotrio nr. 2 i c- moll op. 66 og nr. 1 i d- moll op. 49.

Men det jeg har lyst til å fortelle er et eksempel på Mendelssohns betydning ut over det å komponere selv.

Han var født i Hamburg av rike foreldre. Faren var bankier. Hans farfar var den berømte tysk-jødiske filosofen Moses Mendelssohn. Familien flyttet til Berlin, og de konverterte til kristendommen.

Felix fikk musikkundervisning helt fra barndommen, og han viste sitt talent som utøver og komponist tidlig. Allerede som tenåring sto han i spissen for å arrangere og lede konsertoppførrelser med både profesjonelle og amatører. Han studerte alt han kunne komme over av musikk, og han var svært opptatt av barokkens mestre – særlig Johan Sebastian Bach. Bach hadde gått i glemmeboken blant det store publikum, men ble dyrket og studert av enkelte komponister og musikere. Mendelssohn ble allerede som barn kjent med Bachs musikk gjennom Berlin Singakademie som ble ledet av Bach-entusiastene Carl Friedrich Zelter. Her kom han også i kontakt med et av de største, men glemte verk av Bach – Matteuspasjonen. Zelter hadde en kopi av manuskriptet. Det ble ansett til å være for svært og vanskelig å framføre. I 1829 – 20 år gammel – samlet likevel Mendelssohn, sammen med sin venn, skuespilleren Eduard Devrient, alle akademiets sangere, musikere og solister, og i løpet av seks hektiske uker hadde de innstudert verket. Den 11.mars 1829 – 100 år etter at verket var komponert – fikk Bachs mesterverk ny-premiere. To kor, fire solister og dobbelt orkester under ledelse av Felix Mendelssohn. Det ble en stor suksess. Konserten ble gjentatt ti dager senere – på Bachs fødselsdag. Etter som alle stilte opp gratis, ble pengene som kom inn gitt til en syskole for foreldreløse eller ubemidlede piker.

Begivenheten fikk avgjørende betydning for musikkhistorien, for det var ikke bare Matteuspasjonen som ble gjenoppdaget. Interessen og respekten for Bachs musikk fikk en renessanse som fortsatt varer.

Mendelssohn så tilbake på det som skjedde i 1829 som om det var et eventyr, og han tilføyde gjerne: “Enn at det skulle bli en komediant og en jødegutt som gjenoppdaget kristenhetens største musikkverk.” Devrient har skrevet en bok om disse begivenhetene.

Lykka

*Det er med lykka som
med ville dyr i skogen:
Den blir tillitsfull
og nærmer seg leirplassen din når
du ikke lenger jager etter den.*

– Hans Børli

ISA KATHARINA GERICKE *sopran*

Isa Katharina Gericke er utdannet ved Norges musikkhøgskole og Hochschule der Künste i Berlin. Hun vant 1. pris i den nasjonale Dronning Sonjas Musikkonkurranse i Oslo/Trondheim i mai 2001, og året etter mottok hun prisen "Årets nykommer" under festivalen Kissinger-Sommer i Tyskland. Høsten 2003 debuterte hun ved Den Norske Opera som Grete i Humperdincks Hans og Grete. Som solist har Isa sunget med blant andre Oslo-Filharmonien, BBC Symphony Orchestra, Tsjeckisk Filharmoni og Stavanger Symfoniorkester. Kommende sesong debutterer hun med en solokonsert i Wigmore Hall i London.

Sammen med pianisten Sveinung Bjelland har Isa gitt ut den kritikerroste CDen "Waldabendlust" (Simax). For plateselskapet Naxos synger Isa rollen som Solveig i en helt ny innspilling av Griegs Peer Gynt. Isa er en av initiativtakerne bak Oslo BarockOpera, og siden 2001 har hun vært kunstnerisk leder for de årlige Glogerfestspillene på Kongsberg.

TOR ESPEN ASPAAS *klaver*

Tor Espen Aspaas ble født på Røros i 1971 og er siden 2007 professor ved Norges musikkhøgskole i Oslo, for tiden den yngste professoren i kollegiet. Etter studier hos professorene Liv Glaser og Jens Harald Bratlie ved Norges musikkhøgskole, avla Aspaas kandidateksamen med beste karakter og mottok i 1996 sitt solistdiplom. Han debuterte i Oslo høsten 1997 med strålende kritikker. Han har mottatt en rekke stipendier og utmerkelser samt vært solist med tallrike internasjonale symfoniorkestre i tillegg til samtlige norske, med en rekke konserter og turnéer i Norden, Europa forøvrig, USA og Asia.

Aspaas har et titalls CD-innspillinger bak seg, blant disse en kritikerrost solo-CD med Paul Dukas' samlede klaververker på SIMAX Classics fra 2004. Hans nyeste solo-CD, Mirror Canon, med klavermusikk fra 1. og 2. wienerskole (Beethoven, Schönberg, Berg og Webern), ble lansert i mars 2008 på selskapet 2L. Ved siden av konsertering og undervisningsvirksomhet var Aspaas kunstnerisk leder for Vinterfestspill i Bergstaden på Røros siden starten i 1999 til og med 2008.

1

Vinterforspill 2009

13.00 Frost, Kjerkgata 30

Antonín Dvořák: Strykekvartett i F-dur, opus 96 "Den amerikanske".

1. Allegro ma non troppo, 2. Lento, 3. Molto vivace,
4. Vivace ma non troppo.

Vertavo Strykekvartett. Konsertvert: Marianne Thorsen.

2

Åpningskonsert "Vinterlysets fødselsveer"

18.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Hugo Wolf: Italiensk Serenade.

Vertavo Strykekvartett.

Felix Mendelssohn: Strykekvintett i B-dur, opus 87.

1. Allegro vivace, 2. Andante scherzando, 3. Adagio e lento,
4. Allegro molto vivace.

Marianne Thorsen, David Adams, James Boyd, Henninge Landaas og Øyvind Gimse.

Pause

Halfdan Kjerulf: Sanger, opus 14 (tekster av Bjørnstjerne Bjørnson).

1. Aftenstemning
2. Søvn
3. Dulgt kjærlighet
4. Ved Søen
5. O, vidste du bare

Isa Katharina Gericke og Tor Espen Aspaas.

Antonín Dvořák: Strykekvintett i G-dur, opus 77.

1. Allegro con fuoco
2. Scherzo (Allegro vivace)
3. Poco andante
4. Finale (Allegro assai)

Marianne Thorsen, David Adams, James Boyd, Bjørg Værnes Lewis og Knut-Erik Sundquist. Konsertvert: Erling Dahl jr.

3

Festspill-Supé 2009

20.30 Røros Hotell

Årets kunstnere, offisielle gjester og publikum møtes for å nyte en fire-retters kunstnerisk og kulinarisk meny.

Vertavo Strykekvartett, Ann Hou Sæther, Viv McLean, Alasdair Strange og Marianne Thorsen. Toastmaster og vert: Tor Espen Aspaas.

(se side 38 for fullstendig meny og program)

NIDAROS STRYKEKVARTETT

Nidaros Strykekvartett ble startet høsten 2003. Kvartetten består av fire musikerne fra Trondheim: Elisabeth Rolfsfjord Uddu *fiolin*, Ola Lindseth *fiolin*, Ragnhild Torp *bratsj* og Synnøve Volden *cello*. Kvartetten hadde i juni 2006 sin diplomkonsert ved Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Deres kvartettlærere har vært Tale Olsson (tidligere primarius i Talekvartetten), Mats Zetterquist (Z- kvartetten, Zetterquist-kvartetten), og Ola Karlsson (solocellist i Sveriges Radios Symfoniorkester). Kvartetten har deltatt på mesterklasser med blant andre Andrew Manze, Tsuyoshi Tsutsumi, Arve Tellefsen, Levon Chilingirian, Jan-Erik Gustafsson og Kronos Quartet. De har siden 2005 vært å høre på flere festivaler i Norge og Sverige, og i oktober 2007 gjennomførte kvartetten en lengre turné i Spania. Nidaros Strykekvartett ønsker å være et ensemble med et bredt musikalsk uttrykk og utforsker gjerne nye genre. De har bak seg en norgesturné med Herborg Kråkevik, og har høstet strålende kritikker for sitt samarbeid med Odd Nordstoga.

ARCTIA PIANO TRIO

Arctia Piano Trio består av tre av Nordens mest markante unge utøvere på sine respektive instrumenter; pianisten Tiina Karakorpi og cellisten Johannes Rostamo fra Finland, og den norske fiolinisten Anders Kjellberg Nilsson. Trioen ble dannet i 2006 etter at de alle hadde studert på Edsbergs musikk institutt i Stockholm, og året etter vant de andre pris samt publikumsprisen ved Trondheim internasjonale kammermusik-konkurranse. Siden har de fått ry som en trio med en helt spesiell transparent og følsom klangbehandling i kombinasjon med et energisk og impulsivt spill.

Musikerne bor nå i hvert sitt skandinaviske land, men holder et høyt aktivitetsnivå med jevnlige konserter i alle de skandinaviske hovedstedene.

4 “Haydn: Trang og tvang til originalitet”

10.30–11.30 Storstuggu, Falkbergetsalen

Høyttenger og pianist Tor Espen Aspaas spiller Joseph Haydns (1732–1809) Klaversonate nr. 46 i Ass-dur og kåserer om et av opplysningstidens mest mangslungne og banebrytende musikerliv.

5 Nidaros Strykekvartett

12.00–13.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Nidaros Strykekvartett, vinnerne av Olaf T. Ranums Kammermusikkpris 2008 spiller:

Aulis Sallinen: Kvartett nr. 3, opus 19 (1969) ‘Some aspects of Peltoniemi Hintriks Funeral March’.

W. A. Mozart: Strykekvartett nr.15 i d-moll KV 421

1. Allegro moderato, 2. Andante, 3. Menuetto (e Trio. Allegretto),
4. Allegretto ma non troppo.

Béla Bartók: Strykekvartett nr. 3

1. Prima parte. Moderato-attacca, 2. Seconda parte. Allegro-attacca:
Recapitulazione della prima parte. Moderato, 3. Coda. Allegro molto.

6 Mesterklasse 2009

13.30–15.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Lars Anders Tomter inspirerer studenter fra Institutt for musikk, NTNU for åpen scene.

7 Arctia Piano Trio

16.00 Sangerhuset

Arctia Piano Trio, prisvinnere ved Trondheim internasjonale kammermusikk-konkurranse spiller:

W. A. Mozart: Pianotrio i G-dur, KV 496.

1. Allegro, 2. Andante, 3. Tema og variasjoner: Allegretto.

Maurice Ravel: Pianotrio

1. Modéré, 2. Pantoum - Assez vif, 3. Passacaille - Très large,
4. Finale - Animé.

Fredagsens program fortsetter på neste side.

Olaf T. Ranums Kammermusikkpris 2008

Olaf T. Ranums Kammermusikkpris er opprettet av Trondheim Kammermusikalske Selskap i samarbeid med Vinterfestspill i Bergstaden til minne om musikkhandler, impresario og mesén Olaf T. Ranum. Prisen deles ut til unge lovende kammermusikere som har vist vilje til å satse profesjonelt, som en inspirasjon til videre satsing. Prisvinnerne får i tillegg til kr. 20.000,- en konsertopptreden i Trondheim og under Vinterfestspill i Bergstaden.

Juryen har bestått av Trine Knutsen, Jørgen Larsen og Marianne Thorsen.

VIV MCLEAN *klaver*

Viv McLean er en av Storbritannias ledende pianister. Han har optrådt på alle de store scenene i Storbritannia, og har dessuten avholdt konserter i Frankrike, Spania, Tyskland, Polen, Sverige, Finland, Malta, Israel, Kypros, Japan, Australia og USA. Han har spilt med flere av de største filharmoniske orkestrene i Storbritannia og flere velkjente kammermusikkgrupper. Han vant førsteprisen i Maria Canals internasjonale pianistkonkurranse i Barcelona 2002. Viv har med jevne mellomrom gjort innspillinger for BBC Radio 3 siden han hadde sin solodebut i forbindelse med BBC Radio 3 Young Artists Forum, og han har også gjort radioopptak i Tyskland og Polen. Hans kommersielle utgivelser omfatter innspillinger for plateselskaper som Sony Classical Japan og Naxos i tillegg til Royal Philharmonic Orchestras eget selskap. Fremtidige konsertplaner omfatter blant annet Frankrike, Norge, Japan og Storbritannia.

Schuberts “Forellen-kvintett”, av Erling Dahl jr.

En av Schuberts beste venner var Johann Michael Vogl – en meget dyktig opera- og liedsanger. Vogl var 50 og Schubert var 20 da de møttes første gang i 1817. Vogl ble begeistret for de vakre sangene Schubert komponerte, og han sang dem overalt hvor han kom til – på konserter, i kafeer og i selskaper. Vogl var født i Steyr – en liten by i Øvre-Østerrike der elvene Enns og Steyr møtes. I 1819 tilbrakte Schubert sommerferien der sammen med Vogl. Her komponerte han den berømte “Forellen-kvintetten” for piano, fiolin, bratsj, cello og kontrabass. Det var et bestillingsverk fra en lokal cellist, Sylvester Paumgartner. Han elsket Schuberts lied “Die Forelle” så høyt at han ba Schubert bruke denne melodien i kvintetten. Det gjorde han i variasjonssatsen. I løpet av sommeren 1819 ble det holdt en rekke “Schubertiader” i Paumgartners hus.

Schubertiade. Schubert ved flygelet; Vogl sittende nærmest.

Kveldskonserert “Som gikk himmelen barføtt på jorda”

18.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Frank Bridge: Phantasie Trio i c-moll (1920).

Marianne Thorsen, Alasdair Strange og Viv McLean.

Edvard Grieg: Lyriske Stykker.

Arietta opus 12, nr. 1

Notturmo opus 54, nr. 4

Phantom opus 62, nr. 5

Viv McLean.

Anton Webern: Vier Stücke für Geige und Klavier, opus 7.

Lucy Gould og Viv McLean.

Johannes Brahms: Rhapsodie nr. 1 i h-moll, opus 79.

Viv McLean.

Franz Schubert: Fire Mignon sanger (tekster fra Goethes “Wilhelm Meisters læreår”):

1. Kennst du das Land

2. Heiss mich nicht reden

3. So lasst mich scheinen

4. Nur wer die Sehnsucht kennt

Isa Katharina Gericke og Viv McLean.

Franz Schubert: Die Forelle, opus 32 (D.550).

Isa Katharina Gericke og Viv McLean.

Franz Schubert: Klaverkvintett i A-dur, D 667 (“Forellen-kvintett”).

1. Allegro vivace, 2. Andante, 3. Scherzo (Presto), 4. Tema (Andantino) - Variazioni I-V - Allegretto, 5. Finale (Allegro giusto).

Tor Espen Aspaas, Marianne Thorsen, Lars Anders Tomter, Øyvind Gimse og Knut-Erik Sundquist

Fredagens program fortsetter på neste side.

“Istiden”

...

Tenk deg da

de første blomstene,

de første bleike anemonene

mellom dryppende steiner

i sol på morénen – eller

et plutselig andeskrik

i oset der breelva stupte

ut i en sjø på sletten...

Det er håp i å tenke på slike ting.

– Hans Børli

VERTAVO STRYKEKVARTETT

Vertavo Strykekvartett består av Øyvør Volle og Berit Cardas *fiolin*, Henninge Landaas *bratsj* og Bjørg Værnes Lewis *cello*. Vertavo Strykekvartett ble dannet i 1984 og feirer i 2009/2010-sesongen 25-årsjubileum. I 2005 ble kvartetten tildelt den prestisjetunge Edvard Grieg-prisen. I løpet av 2008/2009-sesongen holder Vertavo konserter i en rekke europeiske storbyer som Praha, Madrid, München, Bergamo og Siena. I senere år har de debutert på noen av verdens fornemste konsertscener, som Musikverein i Wien og Carnegie Hall i New York.

Vertavo Strykekvartett har samarbeidet med en rekke musikere, ikke minst gjennom rollen som kunstneriske ledere for Festspillene i Elverum. Blant disse er Jean-Yves Thibaudet, Paul Lewis, Leif Ove Andsnes, Håkan Hardenberger, Martin Fröst, Sabine Meyer og Isabelle van Keulen. Kvartettens diskografi omfatter verk av blant andre Nielsen, Schumann, Brahms, Grieg, Debussy, i tillegg til klarinettkvintetter av Mozart og Brahms i samarbeid med Martin Fröst. Innspillingen av Bartóks strykekvartetter (2001) ble utropt til "Recording of the Month" i BBC Music Magazine i mai 2002.

Foto: Marja Aleksi

TANGUEROS DEL NORTE

Tangueros del Norte er et "orquesta típica" som med stor entusiasme og respekt formidler argentinsk tangomusikk. Orkesteret så dagens lys i 2003, og er det første av sitt slag i Norge. Tangueros del Norte består av åtte personer: Valeria Neira Lillebjerka *bandoneon*, Åsbjørge Ryeng *bandoneon*, Andreas Rokseth *bandoneon*, Ole Schøyen Sjölin *kontrabass*, Håkon Magnar Skogstad *piano*, Viktor Stenhjem *fiolin*, Rannveig Ryeng *fiolin*, Øyvind Aspenes Robak *fiolin* og Kåre Jostein Simonsen, *kunstnerisk leder*.

I løpet av 5 år har Tangueros del Norte deltatt på omtrent 80 konserter, deriblant holdt en rekke egne konserter, samt deltatt på ulike arrangementer og festivaler. Tangueros har vært på studietur til Argentina to ganger og holdt konserter både i Buenos Aires og Rosario. Ensemblet har også holdt konserter i Odense, Danmark og Darmstadt, Tyskland. Orkesteret har mottatt en rekke priser og stipender. I tillegg til dette har Tangueros holdt konsert på Kosmorama Internasjonale Filmfestival i forbindelse med visningen av dokumentarfilmen "Lidenskapens skole". Filmen er laget av Mari Lunden Nilsen og dokumenterer orkesterets første møte med tangoen i Buenos Aires i 2005.

9

“Forklaret natt”

21.00 Røros Kapell

Richard Strauss: Strykesekstett fra “Capriccio” opus 85.

Arnold Schönberg: Verklarte Nacht, opus 4

del 1: ‘Zwei Menschen gehn durch kahlen, kalten Hein’

del 2: ‘Ich drag ein Kind, und nit von Dir’

del 3: ‘Sie geht, mit ungelenkem Schritt’

del 4: ‘Das Kind, das Du empfangen Hast’

del 5: ‘Er lasst sie um die starken Hüften’

Vertavo Strykekvartett, Lars Anders Tomter og Øyvind Gimse.

Verklarte Nacht, opus 4 (1899) regnes som det viktigste verket fra Arnold Schönbergs første epoke. Sekstetten er inspirert av Richard Dehmels dikt med samme navn. Schönberg komponerte ferdig denne svært sammensatte, lidenskapelige strykesekstetten innen tre uker etter møtet med Mathilde von Zemlinsky (som han senere giftet seg med).

Sekstetten har fem deler som spilles sammenhengende i ett og samtidig følger diktets struktur. Kort sammendrag: Det forelskede paret går en attentur gjennom skogen i blekt måneskinn. Kvinnen betror mannen at hun venter barn med en annen fra et tidligere forhold, og hun vil føde barnet. Hennes nye kjæreste forsikrer kvinnen at deres kjærlighet vil knytte dem sammen og at han vil ta imot hennes ufødte barn som sitt eget. Paret omfavner hverandre og går videre i natten.

Richard Dehmel: *Verklarte Nacht* fra hans diktsamling “*Zwei Menschen*” (se side 34).

10

Tangueros del Norte

23.00 Sangerhuset

Med heftig og romantisk glød går vi natten i møte med argentinske toner fra *Tangueros del Norte*.

“Når diktet er skrevet”

*Når diktet er skrevet,
når tonen stilner av
og natta allerede har glemt,
da krymper du innvendig,
da gråner sinnet ditt
lik gripbrettet på fela
der jøft av harpiks fra buen
ligger som flass
under de sitrende strengene.*

*Og stillheten står bunnløs
mot rutene. Stillheten rekker
fra spillemannens hjerte
til stjernene.*

– Hans Børli

Foto: Kari Uller

DEN VESLE PRINSEN

En forestilling med Gro Marie Svidal *skuespiller og musiker*, Ulf-Arne Johannessen *skuespiller og musiker* og Tom Karlsrud *musiker*. Forestillingen bygger på Antoine de Saint-Exupéry's verdenskjente historie om den vesle prinsen som drar ut i verden for å finne venner. Historien blir fortalt med elementer fra norsk folkemusikk og folkedans, og er en forestilling som setter lys på menneskenes fremferd gjennom et barns øyne. Hovedbudskapet kan samles i hemmeligheten reven forteller prinsen: "En kan bare se rett med hjertet. Det vesentlige er usynlig for øyet."

Regi og scenografi: Sigurd Aae Klausen. Stykket er produsert av Førde Internasjonale Folkemusikfestival i samarbeid med SofTeater og Sogn og Fjordane fylkeskommune. Det hadde premiere under festivalen i 2006. Forestillingen er del av repertoaret i Norsk Scenekunstbruk.

GOULD PIANOTRIO

Gould Piano Trio, som består av Lucy Gould *fiolin*, Alice Neary *cello* og Benjamin Frith *klaver*, har siden de ble valgt som "British Rising Stars" i 1998 utviklet seg til å bli en av de aller beste pianotrioene, fått en imponerende diskografi og spilt konserter verden over. Uansett om de har vært hjemme, i Østen eller i New Zealand har de alltid jobbet for å engasjere nytt publikum, ofte gjennom arbeid med skolebarn, noe som ble filmet av BBC under Leeds International Piano Competition i 2006. Selv om de har spilt inn verker av de mest kjente komponistene, som de komplette trioene av Mendelssohn og Brahms, har de en kunstnerisk ambisjon om å tøyte grenser og utfordre både publikum og seg selv med samtidsverker. En spennende trio!

11 Kammers-kommers 2009

Konserttrekkene starter i Rørosmuseet henholdsvis kl. 12.00, 12.45 og 13.30.

Vinterfestspill i Bergstadens tradisjonsrike musikalske kjedereaksjon feier igjen gjennom Bergmannsgatas intime kammermusikklokaler:

Rørosmuseet: *Vertavo Strykekvartett*.

Sangerhuset: "Ønskekonsert 2009" Publikumsønsker fra Vinterfestspill 2008 presenteres av *festspillkunstnere og konsertvert Tor Espen Aspaas*.

Lillunn: "Failing/ Feiling" med *Knut-Erik Sundquist*.

12 Familieforestilling "Den vesle prinsen"

15.00 Rørosmuseet

Forestillingen bygger på Antoine de Saint-Exupéry sin verdenskjente historie om den vesle prinsen som reiser ut i verden for å finne venner. *Gro Marie Svidal, Ulf-Arne Johannessen og Tom Karlsrud*.

13 Gould Piano Trio

16.00 Sangerhuset

Felix Mendelssohn: Pianotrio i d-moll, opus 49.

1. Molto allegro ed agitato, 2. Andante con moto tranquillo, 3. Scherzo. Leggiero e vivace, 4. Finale. Allegro assai appassionato. *Gould Piano Trio. Konsertvert: Erling Dahl jr.*

Mendelssohn fullførte sin første pianotrio den 23. september 1839. Trioens første framføring var i Leipzig 1. februar 1840 med komponisten ved pianoet og to medlemmer av Gewandhaus Orkesteret – Ferdinand David, som Mendelssohn senere skrev sin fiolinkonsert til, og Franz Carl Wittmann.

Under den første arbeidsfasen foreslo Ferdinand Hiller, en pianist og venn av Mendelssohn, at komponisten burde revidere pianostemmen slik at den fremsto mer brilliant. Det var denne trioen som fikk komponisten Robert Schumann til å hevde at "Mendelssohn er det nittende-århundrets Mozart, den mest belyste av musikere...." og at trioen "vil gi våre barnebarn og barnebarnsbarn mye glede".

Bedřich Smetana: Pianotrio i g-moll, opus 15.

1. Moderato assai, 2. Allegro, ma non agitato, 3. Finale - Presto. *Gould Piano Trio. Konsertvert: Erling Dahl jr.*

Smetanas førstefødte datter Bedřiska døde av skarlagensfeber 6. september 1855. I sin store sorg trakk Smetana seg inn i arbeidet med pianotrioen, og den emosjonelle drivkraften var voldsom – innen to måneder var verket fullført. Smetanas tsjekkiske patriotisme kommer tydelig fram i tredje sats, hovedtemaet her er lånt fra "S'il j'em proso na souvrait", en viktig protestsang fra 1840-årene. Trioens 'budskap' er allikevel mer personlig enn politisk. Fiolinsoloen som åpner første sats er dypt grepet av sorg og melankoli, likeledes har siste sats mot slutten av verket en passasje markert "Grave, quasi Marcia" som kan minne om en sørgemarsj.

Lørdagens program fortsetter på neste side.

GJERMUND LARSEN *fele*

Gjermund Larsen, f. 1981 i Verdal i Nord-Trøndelag, debuterte som komponist i 2006, og på samme tid ble Gjermund Larsen trio dannet. Gjermund Larsen er grossist i priser, han har blant annet vunnet Landskappleiken klasse A - vanlig fele to ganger og fått Kongepokalen. Våren 2008 ble han den første til å avlegge diplomeksamen i folkemusikk på vanlig fele ved Norges musikkhøgskole i Oslo. Han spiller til daglig i Majorstuen, Frigg, Brødrene Larsen, Ragnhild Furebotten trio og Christian Wallumrød ensemble. Som orkestersolist har han spilt med Kringkastingsorkesteret, Trondheim Symfoniorkester og Trondheimsolistene. I tillegg samarbeider han med musikere som Sissel Kyrkjebø, Odd Nordstoga, Maj Britt Andersen, Berit Opheim og Gabriel Fliflet. I januar 2009 fikk han Spellemannprisen med Gjermund Larsen Trio for sin plate "Ankomst".

EMILIA AMPER *nøkkelfarpe*

Emilia Amper er en av Sveriges ledende unge nøkkelfarpister. Hun ble kjent med TrondheimSolistene da hun som 21-åring flyttet til Trondheim. I løpet av sine 4 år i Norge rakk hun, i tillegg til studier i musikk og komposisjon ved NTNU/Musikkonservatoriet, å spille med en rekke musikere innenfor forskjellige sjangre. På konsert har hun spilt med blant andre Ole Edvard Antonsen, Henning Sommero, Stian Carstensen og Nils Olav Johansen. Hun spiller på Sissel Kyrkjebøs plate Into Paradise, og rockelegenden Jon Lord, tidligere hammondorganist i Deep Purple, ble så inspirert av hennes spill at han laget låta The Telemann Experiment til henne. Sammen med TrondheimSolistene har hun spilt kritikerroste konserter i Norge, Sverige, Belgia og Brasil. For tiden kombinerer hun studier i folkemusikk i Stockholm med solokarriere og som musiker i gruppene Absolut Trio og Emilia Amper Band.

14 Kveldskonserert “Bakom alle solefall”

18.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

W. A. Mozart: Klarinettkvintett i A-dur, KV 581.

1. Allegro, 2. Larghetto, 3. Menuetto, 4. Allegretto con Variazioni.

Richard Hosford, Marianne Thorsen, David Adams, James Boyd og Alice Neary.

Franz Schubert: Der Hirt auf dem Felsen D. 965.

Isa Katharina Gericke, Richard Hosford og Tor Espen Aspaas.

Johannes Brahms: Klarinettkvintett i h-moll, opus 115.

1. Allegro, 2. Adagio - Piu lento, 3. Andantino - Presto non assai, ma con sentimento, 4. Con moto.

Richard Hosford, Marianne Thorsen, David Adams, James Boyd og Alice Neary.

15 “I folketone”

21.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Diplomverk av Gjermund Larsen.

Gjermund Larsen og TrondheimSolistene.

Avdeling med *Emilia Amper*, nøkkelharpe.

Nikos Skalkottas: Greske danser.

Béla Bartók: Rumenske danser.

TrondheimSolistene. Øyvind Gimse, kunstnerisk leder.

16 “Vårgry”

23.00 Røros Kapell

Dikt av Hans Børli og musikk av Johann Sebastian Bach og Benjamin Britten fremføres av *Elisabeth Matheson Solberg og Emery Cardas.*

“Fire dikt”

...

Se på den åpne handa til

et menneske som sover:

Den runder seg mjukt

som prøver den å danne et rede,

en kjærlig hvileplass

for selve Jorden.

– Hans Børli

Foto: Marika Børvestad

RICHARD HOSFORD *Klarinett*

Richard Hosford har en aktiv karriere både som solist og kammermusiker i tillegg til at han er førsteklarinettist i BBC Symphony Orchestra. Som førsteklarinettist i Chamber Orchestra of Europe i mer enn 20 år har han turnert verden over som solist og har gjort innspillinger av Mozart- og Coplandkonserter. Han har også fremført Nielsens klarinettkonsert med Paavo Berglund i Italia og Tyskland. Før han ble førsteklarinettist i BBC symfoniorkester i 1994, var han førsteklarinettist i London Philharmonic. Richard Hosford er en engasjert kammermusiker og har gjort innspillinger av alle de viktigste verkene for blåserbesetning sammen med Chamber Orchestra of Europe. Han er et ledende medlem i Gaudierensemblet, og i 1998 ble han medlem av Nash Ensemble. Richard Hosford underviser ved Royal College of Music i London.

ALASDAIR STRANGE *Cello*

Alasdair Strange er en velrenommert cellist fra Storbritannia. Han har mottatt en rekke priser og utmerkelser, deriblant "Young Musician of the West". Han har spilt konserter over hele Europa og har jobbet mye med Marianne Thorsen og Viv McLean som også er å høre under Vinterfestspill i Bergstaden. Han er kunstnerisk leder i The London Ensemble og spiller på en Riugieri-cello fra 1690. Han er i tillegg kunstnerisk rådgiver for Vinterfestspill i Bergstaden.

17 Solrenningskonsert

09.00 (frokost) og 09.30 (konsert) Peisestuggu, Storstuggu

Joseph Haydn: Pianotrio i fiss-moll, Hob XV:26.

1. Allegro, 2. Adagio cantabile, 3. Finale. Tempo di Menuetto.

Gould Piano Trio.

Trioen, som er dedikert til Rebecca Schroeter, er skrevet i den uvanlige tonearten fiss-moll, og er subtil og skiftende i humør. Verket er farget av melankoli og sorg, men har også trekk av lystig karakter og er rikt dekorert. Pianostemmen er utfordrende og viser at fru Schroeter må ha vært en dyktig pianist.

Felix Mendelssohn: Pianotrio i c-moll, opus 66.

1. Allegro energico e con fuoco, 2. Andante espressivo, 3. Scherzo. Molto allegro - quasi presto, 4. Finale. Allegro appassionato.

Gould Piano Trio.

I desember 1844 følte Mendelssohn behov for ro og reiste bort med sin familie til Frankfurt. I et brev datert 10. januar 1845 skrev han til sin søster Rebecka: "Jeg vil bli her i ro og stillhet gjennom vinteren, våren og sommeren uten reising, uten musikkfestival, uten alt" . Mendelssohns kreativitet forlot ham ihvertfall ikke og innen tre måneder hadde han fullført sin andre pianotrio. Mendelssohn dedikerte trio nr. 2 til Louis Spohr (1784-1859), som spilte verket sammen med komponisten minst én gang.

18 Festspillgudstjeneste

11.00 Røros Kapell

Gjennomkomponert gudstjeneste med musikalske innslag av *årets festivalmusikere*. Sogneprest Kjell Andreas Tørring forretter.

19 "Storveis underveis!"

13.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Kulturskoleelever fra fjellregionen presenterer seg i samspill med årets festspillkunstnere. Prosjektleder: Mari Eggen.

20 "Ecoutek"

15.30 Storstuggu, Peisestuggu

Erling Dahl jr. holder introduksjonsforedrag til avslutningskonserten.

Søndagens program fortsetter på neste side.

"Nå"

Nå.

Et meget lite ord.

Nå.

*Likevel rommer det
hele evigheten.*

– Hans Børli

TRONDHEIMSOLISTENE *Øyvind Gimse, kunstnerisk leder*

TrondheimSolistene ble etablert i 1988 av professor Bjarne Fiskum, og var i mange år en arena for profesjonell konserterfaring for strykere ved Musikkonservatoriet i Trondheim. Dagens kunstneriske leder, Øyvind Gimse, overtok som kunstnerisk leder i 2002, og har videreført utviklingen av TrondheimSolistene til å bli et topp profesjonelt ensemble med stor internasjonal anerkjennelse. I sine konserter og turnéer over store deler av Europa, Asia, USA og Brasil har TrondheimSolistene samarbeidet med solister som Truls Mørk, Martin Fröst, Marianne Thorsen, Leif Ove Andsnes, Tine Thing Helseth, Håvard Gimse og Ole Edvard Antonsen. Fremfor alt er det langvarige samarbeidet med Anne-Sophie Mutter et tydelig bevis på ensembles kvalitet, og innspillingene av Vivaldis Årstidene og Bachs fiolinkonserter på Deutsche Grammophon har blitt lovprist over hele Europa. TrondheimSolistenes diskografi inkluderer nå totalt over 20 plateinnspillinger. Mozart Violin Concertos med Marianne Thorsen fikk Spellemannpris for beste klassiske CD i 2006, og orkestrets siste innspilling, Divertimenti, ble kåret til "Editor's choice" i novemberutgaven av det engelske magasinet Gramophone. Divertimenti ble også nominert for en Grammy-pris i kategorien for "Best small ensemble performance".

ØYVIND GIMSE *cello*

Etter studier i Oslo, München, Salzburg og Wien var Øyvind Gimse i perioden 1991-97 alternerende solocellist i Trondheim Symfoniorkester. I tillegg til å være kunstnerisk leder av TrondheimSolistene er Gimse en etterspurt kammermusiker og strykerinstruktør. Han har spilt på landets største kammermusikkfestivaler med musikere som Leif Ove Andsnes, Nobuko Imai, Andrew Manze og sist ved åpningen av Olavsfestdagene med Bobby McFerrin. Som pedagog er Gimse, i tillegg til sin stilling ved NTNU Institutt for Musikk, aktiv som talentutvikler og strykerinstruktør nasjonalt og internasjonalt. Øyvind Gimse er opptatt av å blande kunstneriske uttrykk, og har jobbet frem forestillinger med poesi, bildende kunst, dans og teater.

21 **Avslutningskonsert “Froststjerner”**

16.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Edvard Grieg: Suite fra Holbergs tid, opus 40.

1. Praeludium, 2. Sarabande, 3. Gavotte, 4. Air (Andante religioso),
5. Rigaudon.

TrondheimSolistene.

W. A. Mozart: Sinfonia Concertante i Ess-dur, KV 364.

1. Allegro maestoso, 2. Andante, 3. Presto.

Marianne Thorsen, Lars Anders Tomter og TrondheimSolistene.

Piotr Ilyich Tsjajkovskij: Serenade for strykere i C-dur, opus 48.

1. Pezzo in forma di sonatina, 2. Walzer, 3. Élégie, 4. Finale (Tema russo).

TrondheimSolistene. Øyvind Gimse, kunstnerisk leder.

Med forbehold om mindre endringer.

Les mer om årets program og kunstnere

www.vinterfestspill.no

Festspillbutikk

Besøk vår festspillbutikk på Lillunn

i Bergmannsgata og kjøp årets

offisielle festspillpledd designet

av Karen Bit Vejle, CDer med årets

kunstnere, festspillskjerf m.m.

Det blir også salg i Storstuggu

før og etter arrangement der.

Storveis underveis – strålende rekruttering av ungdom!

Meget god investering!

Blilyst har i fire år støttet Vinterfestspill for å stimulere unge musikere. I 2008 kom støtten fra Sparebankstiftelsen DnB Nor. Etter disse årene kan vi slå fast at midlene har gitt svært høy avkastning, sier festspillsjef Olav L. Mjelva. Han mener derfor at prosjektet Storveis underveis må være en del av fremtidige Vinterfestspill. Konserten med unge og lovende musikere er det god grunn til å besøke, for her møter vi musikere vi sikkert får høre mer fra, sier han.

En flott bukett musikerungdom

Vi har aldri hatt så mange som har meldt seg for å delta under Vinterfestspill som i år. Hele elleve unge musikere er klare for opptreden. Mari Eggen, som leder årets prosjekt, er stolt over bredden i aktivitetene, og over iveren de unge viser. Vi vet at de bruker svært mye tid på å øve. Derfor er det viktig at de også får mulighetene til å opptre. Å være med under Vinterfestspill, er en stor opplevelse og belønning for dem. Hun håper Falkbergetsalen blir fullsatt søndag 8. mars. Det fortjener de unge!

Anna Caroline Fjorden (bilde nr. 1), Røros, er 14 år. Hun er elev ved Røros kulturskole der hun spiller piano og fele, samtidig som hun har danset ballett. Hun skal spille firhendig klaver.

Ane Margrete Valseth (2), Røros, er 13 år. Hun spiller piano ved Røros kulturskole. I tillegg synger hun i band og i Soul Children.

På konserten skal Anna Caroline og Ane Margrete spille firhendig klaver.

Ingrid Graftås (3), Røros, er 15 år. Hun er elev ved Røros kulturskole. Ingrid har spilt kornett, valthorn og piano. Hun synger også i Soul Children. Nå er det valthorn hun bruker mest tid på. Ingrid synger også i band og i Soul Children. På konserten vil Ingrid spille valthorn.

Alf Hulbækmo (4), Tolga, er 16 år. Han er nå elev ved musikklinjen ved Tynset videregående skole der piano er hovedinstrumentet. Han tar i tillegg undervisning i orgelspill ved Tolga musikk-skole. Alf spiller også keyboard, saksofon og flere andre instrumenter. Tross sin unge alder, er Alf vikar som organist på Tolga. På konserten skal Alf spille piano.

Kristin Hånes (5), Røros, er 16 år. Hun får undervisning i piano ved Røros kulturskole. Det siste året har hun også tatt undervisning i sang. Hun er glad i å opptre med sang og piano, gjerne med selvkomponerte sanger. Kristin skal spille piano på konserten.

Elsbeth Rehder-Løseth (6), Os, er 13 år. Hun er elev ved Os kulturskole der hun får undervisning i sang. Under festspillkonserten skal Elsbeth opptre med sang.

De tre søstrene Sommer, **Ingrid Sommer** (7), 17 år, **Ingeborg Sommer** (8), 15 år og **Ingunn Sommer** (9), 12 år er fra Røros. De spiller fele, og er alle elever ved Røros Kulturskole. De har en sterk interesse for folkemusikk, og er aktive i Glåmos Spellmannslag. De har blant annet deltatt på Landskappleiken. På konserten under Vinterfestspill skal de sammen framføre tradisjonsmusikk fra Røros.

Kari Trøan Sundt (10), Vingelen, er 14 år. Hun er elev ved Tolga kulturskole der hun spiller piano. I tillegg er hun opptatt av sang. Under festspillkonserten skal Kari spille piano.

Lisbeth Østgårdsgjelten (11), Os, er 20 år. Hun studerer nå musikk ved NTNU i Trondheim. I tillegg til piano, har hun trekkspill, munnsspill og gitar som instrumenter. Lisbeth vil fremføre en egenkomponert sang på konserten.

“Verklärte Nacht”

*Zwei Menschen gehn durch kahlen, kalten Hain;
der Mond läuft mit, sie schaun hinein.
Der Mond läuft über hohe Eichen;
kein Wölkchen trübt das Himmelslicht,
in das die schwarzen Zacken reichen.
Die Stimme eines Weibes spricht:*

*Ich trag ein Kind, und nit von Dir,
ich geh in Sünde neben Dir.
Ich hab mich schwer an mir vergangen.
Ich glaubte nicht mehr an ein Glück*

*und hatte doch ein schwer Verlangen
nach Lebensinhalt, nach Mutterglück*

*und Pflicht; da hab ich mich erfrecht,
da ließ ich schaudernd mein Geschlecht
von einem fremden Mann umfassen,
und hab mich noch dafür gesegnet.
Nun hat das Leben sich gerächt:
nun bin ich Dir, o Dir, begegnet.*

*Sie geht mit ungelenkem Schritt.
Sie schaut empor; der Mond läuft mit.
Ihr dunkler Blick ertrinkt in Licht.
Die Stimme eines Mannes spricht:*

*Das Kind, das Du empfangen hast,
sei Deiner Seele keine Last,
o sieh, wie klar das Weltall schimmert!
Es ist ein Glanz um alles her;
Du treibst mit mir auf kaltem Meer,
doch eine eigne Wärme flimmert
von Dir in mich, von mir in Dich.
Die wird das fremde Kind verklären,
Du wirst es mir, von mir gebären;
Du hast den Glanz in mich gebracht,
Du hast mich selbst zum Kind gemacht.*

*Er faßt sie um die starken Hüften.
Ihr Atem küßt sich in den Lüften.
Zwei Menschen gehn durch hohe, helle Nacht.*

– Richard Dehmel: *Verklärte Nacht* fra hans diktsamling “*Zwei Menschen*”

ENGLISH SUMMARY

Stephen Hicks

The Winter Chamber Music Festival 2009

Members of the regular audience at the Røros Vinterfestspill cannot help but notice that this year change is in the air. Not only is the festival under the control of a new artistic director but the closure of Røros Church, whilst it is undergoing an enormous restoration project during the forthcoming months, has necessitated the greater and best possible use of other local concert venues.

It is, however, clearly possible to detect many familiar similarities as regards the overall structure of the festival. Programme planning that emphasises maximum variety within each concert still seems to be the order of the day, and the concert plan generally continues to follow the traditional accustomed time schedule.

Although you may observe that there is less early music programmed than in some previous years... probably because early music seems better suited to a church environment... there can be no doubt that the high standard of programming of former years continues unabated. On the very first day you already have the opportunity to hear one of Dvořák's best quartets and one of the quintets, the first work written during Dvořák's American sojourn and the other written much earlier in Prague and later revised. You also have the chance to welcome back pianist Tor Espen Aspaas both at the Festspill-Supper later that evening and at his Haydn recital on Friday. Bartók's third Quartet which appears in the following concert should not escape your attention. This is one of his most adventurous quartets both with regard to its written composition and to his imaginative technical use of the instruments.

Inevitably Mozart, Schubert and Mendelssohn figure prominently in practically every chamber-music festival and Røros is no exception. Apart from the two Mendelssohn trios may I bring your attention to the less frequently played String Quintet being performed at the opening concert. On Saturday we have the popular Mendelssohn D minor Trio alongside the lesser known Trio of Smetana. Another lovely pairing is the Mozart G major Trio rubbing shoulders with that of Ravel, a piece that demands a high level of virtuosity from each of the three players. The 'Trout' Quintet of Schubert will doubtless ensure a large audience at the Friday concert in Storstuggu. Another popular concert is bound to be the final concert in Storstuggu which includes Tchaikovsky's famous Serenade and Grieg's oft repeated Holberg Suite. Although I personally would not care very much if I never heard the Holberg Suite ever again, I cannot say the same of the main work. Mozart's Sinfonia Concertante is a masterpiece whose haunting beauty repays repeated listening no matter how well you know it.

I trust that I may be forgiven if I permit myself one or two personal observations. I cannot help wondering how many potential audience members will look at the "Forklaret natt" Strauss/Schonberg programme in Røros Chapel and think that it is probably something not for them. Well... let me tell you, that if that is what you are thinking, you are making a big mistake. Go and be surprised, it is a wonderful concert programme. Having said that, just look at Saturday's evening concert at six o'clock. You have the clarinet quintets of Mozart and Brahms and in the middle Schubert's lovely "Shepherd on the Rock" ... (no, it's not the name of a drink during the interval)...really, chamber-music programming does not get much better than this!

"Det vakreste"

*Det er alltid en kulde i
det vakreste – jeg har ikke
sinn til det.
Det pustskjøre mønsteret
i snøkrystaller og rimblomster
tåler ikke varmen av
store, blå-årete
menneskehender –*

– Hans Børli

Kunstnerisk leder: Randi Stene

Regi: John La Bouchardière

Blant årets artister finner vi blant annet:

- Solveig Kringlebotn
- Dietrich Henschel
- Trondheim Symfoniorkester.

Velkommen til sommerens store musikalske opplevelse!

Fullstendig program: www.ringvesommersang.no.

Ringve
sommer ang

Velkommen til

Trondheim kammermusikkfestival

& Trondheim Int. Chamber Music Competition

21. - 27. september 2009

Årets festivalkomponist: Osvaldo Golijov

Programmet offentliggjøres
i mai 2009, følg med på:

www.kamfest.no

trondheim
kammer
musikk
festival

Vinterfest 2010
den 18-21 februari

Vinterfestspillene lillayster i Mora, Orsa och Älvdalen i Dalarna Sverige, hålsar er alla varmt velkomna till nya musikopplevelser! 2010 firar vi 5-års jubileum med stort kalas.

DalaSinfoniettan och vår konstnärlige ledare klarinettisten Martin Fröst har bla bjudit in altviolinen Tabae Zimmermann, violinisten Julian Rachlin och oboisten Alexei Ogrintchouk. Cellisten Christian Poltéra och pianisten Roland Pöntinen gästar oss på nytt. Och har vi tur möter vi sopranen Ann-Sofie von Otter.

Mer information www.vinterfest.nu

GLOGER
festspillene

KONGSBERG
28.-31. JANUAR 2010
www.glogerfestspillene.no

Glogerfestspillene gir deg klassiske musikkopplevelser på høyt kunstnerisk nivå, med nasjonale og internasjonale stjerner.

Glogerorgelet og Kongsberg kirkes vakre og klangfulle rom er sentrum for konsertene.

Erling Dahl jr.

Verdien av sommerfugler i magen

Verdien av sommerfugler i magen (Hvordan skal vi måle suksessen til en kulturinstitusjon?)

Forskere har skildra kultursektoren i økonomiske termer (Østlandsforskning 2004). Dette er viktig og tankevekkende forskning som synliggjør den store økonomiske verdien et levende kulturliv har for samfunnet. Men samtidig er det viktig å huske at det ikke er en hovedoppgave for kunst- og kulturinstitusjonene å tjene penger, men å bruke penger – godt!

Kunstnere og kulturarrangører (vi) blir ofte spurt: "Var det vellykket? Gikk det med overskudd?" Dette viser bare at det er så vanskelig å skjønne og forklare at vi har en annen hovedoppgave.

Rett nok er kultur en stor næring også i økonomisk forstand, og det er mange som tjener gode penger på kultur takket være høy profesjonalitet. Derfor er ikke økonomisk støtte nødvendig i alle sammenhenger. Disse gigantkonsertene i Spektrum, Valle Hovin, Koengen e.a med de turnerende old boys and girls fra popindustrien trenger ikke offentlig støtte.

Årsaken til at det offentlige støtter kunst/kulturaktører er at en i et demokrati ønsker å sikre at kunst og kultur som en ikke uten videre kan tjene penger på, også skal få en plass. Vi erfarer at også mange private støttespillere ser denne verdien av mangfold. Det offentlige gir ikke penger som premie til dem som tjener penger, men for å muliggjøre utvikling og framføring av kunst som ellers ikke ville komme allmennheten til gode.

Hvis det var besøkstall og inntekter som var de viktigste faktorene, kunne vi også invitere Madonna. Det ble sikkert ingen penger igjen i kassen, men det ville hjelpe på besøksstatistikken, men heldigvis er ikke den avgjørende når det offentlige bevilger.

Vi er ikke en institusjon som er til for å skape profitt for eierne, men ved hjelp av eierens investeringer å skape opplevelser. Da er spørsmålene: Kan samfunnet venne seg til at vi har en bunnlinje som viser null? Kan vi få aksept for at vi ville svikte vår oppgave ved å gå med stort overskudd?

Som sagt tidligere er vår oppgave å bruke penger. Utfordringen er å bruke alle – ikke flere – på best mulig måte. Staten sier i sine tildelingsbrev blant annet at vi skal: .. 1) gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig, 2) fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse og 3) målrette virksomheten og utnytte ressursene best mulig. (§ 2.1).

Vi må altså ikke la oss friste til å lage underholdning med det mål å få et stort publikum. All kunst kan være underholdende, med det er ikke all underholdning som er kunst.

Når vi skal gjøre opp status for Vinterfestspill i Bergstaden, skal vi telle både penger og besøkende, men like viktig er å telle de store stundene, de rene kvintene, det blanke i øynene, kvadratmetre med høneskinn og de som fikk klump i halsen.

Der det er vilje, gir vi muligheter.
Derfor støtter vi Vinterfestspill i Bergstaden

Festspill-Supé 2009

Årets kunstnere, offisielle gjester og publikum nyter en fire-retters kunstnerisk og kulinarisk meny på Røros Hotel.

I “Fyrrig siggøynerdans med pepperinnslag”

Confit på Fjellørret med pepperrotparfymert Rørosrømme, ristede gresskarkjerner og stjerneaniskokt purreløk.

Joseph HAYDN: ‘Gypsy Rondo’ pianotrio, 3.sats: Rondo alla Zingarese med *Viv McLean, Marianne Thorsen og Alasdair Strange*.

II “Introduksjon til fransk eleganse”

Smørstekt kamskjell med byggrynrisotto og persillerot.

Camille SAINT-SAËNS: Introduksjon og Rondo Capriccioso med *Ann Hou Sæther*.

III “Høyromantisk innflytelse med frisk fjelluft”

Filet av Rørosfe gratinert med fjellblå servert med rotselleripuré, glasert gulrot, mandelpotet og rødølksjy.

Johannes BRAHMS med *Vertavo Strykekvartett*.

IV “Fjellets myrgull med italiensk vri”

Karamellisert tjukkmelkpudding med multesuppe og søtbrødkrutonger.

Wilhelm STENHAMMAR med *Vertavo Strykekvartett*.

Viner: Bollinger Brut (Champagne), Georg Breuer terra Montosa (Rheingau, Tyskland), Masi Costasera Amarone (Italia), Pelegrino Passito de Pantelleria (Italia).

Røros Tweed

– leverandør av Vinterfestspill i Bergstadens
offisielle festspillpledd, designet av
festspillkunstner Karen Bit Vejle

Made in Norway by
Røros-Tweed a/s

N-7374 RØROS T +47 72 40 67 20 F +47 72 40 67 21
post@rorostweed.no www.rorostweed.no

SCANDINAVIAN DEVELOPMENT

IDUN Fabrikker

www.scd.no

Verdien av en eiendom er hva man gjør den til!

Scandinavian Development er et ledende eiendoms-
utviklingsselskap innen bolig, kontor og handel i Norge,
med aktiviteter rettet mot utbyggere og investorer.

Constructive Development er engasjert som prosjekt-
styrer for prosjektene som Scandinavian Development
gjennomfører.

Selskapene har prosjekter under bygging, utvikling og
regulering tilsvarende ca. NOK 5,5 milliarder.

Constructive
DEVELOPMENT AS

Parkveien 33, N-0258 Oslo - Tel: + 47 24 11 56 56
Fax: + 47 24 11 56 57 - E-mail: info@scd.no

NIKI ønsker

Vinterfestspill i Bergstaden

lykke til med årets arrangement!

NIKI•

Niki as, postboks 2303, Solli, 0201 Oslo

En smak av Røros

Det som kjennetegner en virkelig god investering, er at den stiger i verdi ettersom tiden går. Tenk på minnene av dine beste opplevelser. Er de ikke akkurat slik?

Som gjest hos Røros Hotell skal du føle at du er omgitt av rause mennesker som er kreative i sin streben etter å imøtekomme de behov, ønsker og krav som du og dine har.

Velkommen til oss!

An-Magrittsvei Tlf. :: +47 72 40 80 00
7374 Røros Faks :: +47 72 40 80 01

post@roroshotell.no www.vertshusetroros.no
www.roroshotell.no www.kaffestuggu.no

Kjerkgata 34
7374 Røros
tlf.: 72 41 93 50
vertshusetroros.no

Festspillmiddag på Vertshuset

Vi serverer vår nykomponerte **festspillmeny** hver kveld.

Småretter hver dag fra kl. 12.00–18.00.

For bordbestilling ring tlf. 72 41 93 50.
Velkommen til en del av verdens kulturarv!

RAMMKJELLARN
BRØDRENE KROGS
ULDVAREFABRIK
De historiske
HOTEL & SPISESTEDER

**: STFK
støtter
regional
kultur**

Vinterfestspill i Bergstaden
– en musikkopplevelse av høy
kunstnerisk kvalitet i vakre,
vinterlige omgivelser.

KREATIVE TRØNDELAG
Sør-Trøndelag fylkeskommune

Kan man finne olje uten strøm?

Godt spørsmål. I Siemens tror vi de gode løsningene starter med de gode spørsmålene. De gode spørsmålene kommer som oftest fra de som ikke er redde for å utfordre de vante utfordringene. Som er litt mer nysgjerrige, rett og slett.

Er du nysgjerrig?

www.siemens.no/godesvar

SIEMENS

Skal du også være lur
– bruk oss på energi og kommunikasjon!

rev.no

RØROS **E·VERK**

RørosBanken

– medspiller og hovedsponsor for
Vinterfestspill i Bergstaden

Personlig service og alt av bank og
forsikringstjenester på et sted.

RørosBanken
– Din styrke –

Hovedkontor: T 72 40 90 00
Posttuttak D, N-7361 Røros

Oslokontor: T 24 11 13 90
Frognerveien 9B, 0257 Oslo

firmapost@rorosbanken.no
www.rorosbanken.no

Vi vil ønske
arrangørene
lykke til med
årets arrangement!

**Nord-Østerdal
Kraftlag**

Vi støtter Vinterfestspill i Bergstaden 2009

Tomtegata 8, 2500 Tynset | Tlf. 62 70 07 00 | Fax 62 70 07 01
www.nok.no | firmapost@nok.no
Feilmelding hele døgnet 800 55 260

KLART DU KAN FORTELLE EVENTYR TIL BARNA SELV OM DERE BOR I ET

**Livet er ikke så annerledes utenfor
storbyen. Det er bare mer av det.**

Vakre omgivelser og god tid gjør noe med en familie.
Et blomstrende kulturliv, med plass for alle som
ønsker å delta, gjør noe med et fellesskap. Trygge
nabolag med romslige boliger gjør noe med trivselen,
og prisnivået gjør noe med frihetsfølelsen.

Ta sjansen. Velg med hjertet. Kontakt oss for
informasjon om livet utenfor storbyen. www.blilyst.no

blilyst>>>

Roros

Oppdal

Selbu

Meldal

Rennebu

Midtre Gauldal

Tjeld

Holtålen

Os

Rindal

MARITIM KUNNSKAP, VÅR DRIVKRAFT I GENERASJONER

Wilh. Wilhelmsen ASA (WW), grunnlagt i 1861, er en ledende internasjonal leverandør av maritime tjenester. WW er også et av Norges sentrale maritime kompetanse-sentre og fokuserer på fremtidig teknologisk utvikling.

Selskapet har 13 600 ansatte i heleide selskaper, eller 21 000 ansatte når deleide selskaper inkluderes.

WW har mer enn 400 kontorer i rundt 70 land, og disse samarbeider med partnere i et omfattende globalt nettverk for å betjene selskapets kunder med et bredt spekter av maritime tjenester og produkter.

Wilh. Wilhelmsen ASA
Postboks 33, 1324 Lysaker
Telefon 67 58 40 00
www.wilhelmsen.com

Wilh. Wilhelmsen

Utsøkt musikk er en fryd for øret
Utsøkt design er en fryd for øyet

RØROS DESIGN

VÅRE SPONSORER

En spesiell takk til
Sigval Bergesen d. y. og hustru
Nanki's almennyttige stiftelse.

Hovedsponsorer
HÅG AS
NIKI
Norsk Kulturråd
Norsk Tipping AS
Røros Hotell
RørosBanken
Røros Design
Røros Kommune
Røros Tweed
Scandinavian Development
Sør-Trøndelag fylkeskommune
Wilhelm Wilhelmsen

Sponsorer
Blilyst
Ernst & Young
Kaffestuggu
Nord-Østerdal Kraftlag
Røros E-verk
Siemens AS
SpareBank 1 Midt-Norge
Vertshuset Røros

Øvrige samarbeidspartnere
Norske Festivaler
Rikskonsertene
Trondheim Kammermusikk Festival
Vinterfest i Orsa, Mora & Ålvdalen
Sommersang på Ringve
Kulturskolene i Alvdal, Holtålen,
Midtre Gauldal, Oppdal, Os, Røros,
Tolga og Tynset.

Stiftere
Adresseavisen ASA
Arbeidets Rett
Byggevarerhuset Røros AS
Hotel Røros AS
HÅG ASA
J. Engzelius & Søn AS
Johan Kjellmark AS
Kitron Microelectronics AS
Røros kommune
Røros Sport AS
Røros Samvirkelag
RørosBanken
Stensaas Reinsdyrslakteri AS

PROGRAMOVERSIKT

TORS DAG 5. MARS

1 Vinterforspill 2009
Dvořáks kjente og kjære strykekvartett fra hans opphold i den nye verden.
Vertavo Strykekvartett. Konsertvert: Marianne Thorsen.
13.00 Frost, Kjerkgata 30

2 Åpningskonsert “Vinterlysets fødselsveer”
Gnistrende strenger og oppsiktsvekkende vokaler – det er musikk i luften!
Vertavo Strykekvartett, Marianne Thorsen, David Adams, James Boyd, Henninge Landaas, Øyvind Gimse, Isa Katharina Gericke, Tor Espen Aspaas, Bjørg Værnes Lewis og Knut-Erik Sundquist. Konsertvert: Erling Dahl jr.
18.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

3 Festspill-Supé 2009
Vertavo Strykekvartett m.fl. Toastmaster og vert: Tor Espen Aspaas.
20.30 Røros Hotell

FREDAG 6. MARS

4 “Haydn: Trang og tvang til originalitet”
Høyttenger og pianist Tor Espen Aspaas spiller Haydn og kåserer om et av opplysningstidens mest mangslungne og banebrytende musikerliv.
10.30–11.30 Storstuggu, Falkbergetsalen

5 Nidaros Strykekvartett
Vinterfestspill er stolt av å presentere *Nidaros Strykekvartett* – vinnerne av Olaf T. Ranums Kammermusikkpris 2008.
12.00–13.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

6 Mesterklasse 2009
Lars Anders Tomter inspirerer studenter for åpen scene.
13.30–15.00 Storstuggu, Gropa

7 Arctia Piano Trio
Vinterfestspill i Bergstaden har gleden av å presentere *Arctia Piano Trio*, prissinnere ved Trondheim internasjonale kammermusikk-konkurranse.
16.00 Sangerhuset

8 Kveldskonsert “Som gikk himmelen barføtt på jorda”
Romantiske perler og Schubert-favoritter med *Marianne Thorsen, Alasdair Strange, Viv McLean, Lucy Gould, Isa Katharina Gericke, Tor Espen Aspaas, Lars Anders Tomter, Øyvind Gimse og Knut-Erik Sundquist.*
18.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

9 “Forklaret natt”
Lidenskapelig dramatik i kapellet...
Vertavo Strykekvartett, Lars Anders Tomter og Øyvind Gimse.
21.00 Røros Kapell

10 Tangueros del Norte
Med heftig og romantisk glød går vi natten i møte med argentinske toner fra *Tangueros del Norte.*
23.00 Sangerhuset

LØRDAG 7. MARS

11 Kammers-kommers 2009
Vår tradisjonsrike musikalske kjedereaksjon.
Vertavo Strykekvartett, Knut-Erik Sundquist, Tor Espen Aspaas, m.fl.
Konserttrekkene starter i Rørosmuseet henholdsvis:
kl. 12.00, 12.45 og 13.30.

12 Familieforestilling “Den vesle prinsen”
Forestillingen bygger på Antoine de Saint-Exupéry sin verdenskjente historie om den vesle prinsen som reiser ut i verden for å finne venner.
Gro Marie Svidal, Ulf-Arne Johannessen og Tom Karlsrud.
15.00 Rørosmuseet

13 Gould Piano Trio
Smetanas sødmefulle pianotrio og Mendelssohns tonerike klassiker tolkes her av utsøkte kammermusikere.
Gould Piano Trio. Konsertvert: Erling Dahl jr.
16.00 Sangerhuset

14 Kveldskonsert “Bakom alle solefall”
To av kammermusikkens absolutte høydepunkter for klarinett og strykere fremføres av Richard Hosford med venner. I tillegg presenteres Schuberts gyldne og virtuose tonespråk av sopranen Isa Katharina Gericke.
Richard Hosford, Marianne Thorsen, David Adams, James Boyd, Alice Neary, Isa Katharina Gericke og Tor Espen Aspaas.
18.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

15 “I folketone”
Spellemannprissvinner 2009 *Gjermund Larsen* i forrykende samspill med *TrondheimSolistene og Emilia Amper.*
21.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

16 “Vårgry”
Dikt av Hans Børli og musikk av Bach og Benjamin Britten fremføres av *Elisabeth Matheson Solberg og Emery Cardas.*
23.00 Røros Kapell

SØNDAG 8. MARS

17 Solrenningskonsert
Haydn og Mendelssohn festivitas framføres av britiske *Gould Piano Trio*
09.00 (frokost) og 09.30 (konsert) Peisestuggu, Storstuggu.

18 Festspillgudstjeneste
Gjennomkomponert gudstjeneste med musikalske innslag av *årets festivalmusikere.* Sogneprest Kjell Andreas Tørring forretter.
11.00 Røros Kapell

19 “Storveis underveist!”
De yngste inntar festspillscenen!
Kulturskoleelever og festspillkunstnere.
13.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

20 “Ecoutek”
Erling Dahl jr. holder introduksjonsforedrag til avslutningskonserten.
15.30 Storstuggu, Peisestuggu

21 “Avslutningskonsert “Froststjerner”
TrondheimSolistene fremfører Grieg og Tsjajkovskij symfoniske Serenade samt Mozarts majestetiske Sinfonia Concertante med *Marianne Thorsen og Lars Anders Tomter.*
16.00 Storstuggu, Falkbergetsalen

Velkommen tilbake til
Vinterfestspill i Bergstaden 11.–14. mars 2010